

BEMMEL, Eugène Paul Philippe van, historicus, hoogleraar en publicist (Gent 16 april 1824 - Sint-Joost-ten-Node 19 augustus 1880).

Geboren uit een Brabants adellijk geslacht, afkomstig uit Gelderland, volgde middelbaar onderwijs aan een college te Sint-Jans-Molenbeek, studeerde letteren en wijsbegeerte, linguïstiek, scheikunde en mineralogie te Brussel, en promoveerde er in 1848 tot doctor in de rechten. Een jaar later hoogleraar te Brussel, doceerde Van Bommel letterkunde en geschiedenis. Van 1854 tot '69 gaf hij het progressieve tijdschrift *Revue Trimestrielle* uit en nam in 1873 het initiatief tot de publikatie van het nationale verzamelwerk *Patria Belgica*.

Zoals bij het merendeel van de Brusselse Vlaamsgezinde intellectuelen uit de negentiende eeuw vloeide het flamingantisme bij Van Bommel voort uit een streven naar sociale rechtvaardigheid, een zoeken naar waarheid door middel van het vrij onderzoek en uit een reële doch kritische vaderlandsliefde. Volgens Van Bommel was uit de eeuwenlange vrijheidsstrijd van het Vlaamse en het Waalse volk tegen hun overheersers een broederband gegroeid. Hieraan zou een vrije confederatie beter dan een sterk gecentraliseerde staatsvorm beantwoorden, want, verklaarde Van Bommel, Vlamingen en Walen hebben een huwelijk uit berekening en niet uit liefde gesloten. Niettemin beschouwde hij die verbintenis tussen twee volkeren als het principe van werkelijke beschaving. Dat vereiste echter de gelijkberechtiging van Vlaanderen en Wallonië, die volgens Van Bommel principieel in de Grondwet besloten lag.

Van Bommel was voorzitter van de Brusselse flamingantische vereniging *Vlamingen Vooruit!* Deze verspreidde in 1860 een manifest, dat duidelijk door hem geïnspireerd was. Het nodigde Vlamingen en Walen uit een nationale partij te stichten om de Vlaamse taal- en maatschappelijke emancipatie te bevorderen en sociaal-democratische hervormingen in heel België te verwezenlijken. De oproep van *Vlamingen vooruit!* vond niet de gewenste weerklank. Hierna trok Van Bommel zich uit de

strijdende Beweging terug, doch hij bleef verder bijdragen tot bekendmaking van de Vlaamse programma's en tot verbreiding van de Vlaamse literatuur.

WERKEN: *Beschryf van de betooging en het banket van den 25 april 1859, ter eere der Vlaemsche Tael-Commissie* (1859); - *Coup d'œil sur le mouvement flamand pendant le premier semestre 1859*, in *Revue Trimestrielle* (juli 1859, p. 377-383); - *Het Vaderland*, in *Vlamingen vooruit! Een jaarboekje voor het volk*, uitgegeven door de Maatschappij „Vlamingen vooruit” (1859, p. 74-80); - *Manifest der Maatschappij De Vlamingen Vooruit! gerigt tot alle de voorstanders van de eerlijke en regtzinnige uitvoering der Belgische Grondwet, gestemd door het Nationaal Congres van 1830* (1830); - *Patria Belgica. Encyclopédie nationale ou exposé méthodique de toutes les connaissances relatives à la Belgique ancienne et moderne, physique, sociale et intellectuelle*, uitgegeven o.l.v. E. van Bommel, 3 dln. (1873-'75); - *Histoire de Belgique, empruntée textuellement aux récits des écrivains contemporains* (1880).

LITERATUUR: Ch. Potvin, *Eugène Van Bommel*, in *Annuaire de l'Académie royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique* (1882, p. 239-306); - A. Jacob, *Het Vlaams Konflikt en het Federalistische Beginsel* (1920); - M. de Vroede, *De Vlaamse Beweging in 1855-1856. Bijdrage tot een meer verantwoorde kennis van haar evolutie* (1960); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, II-III (1963-'64).

MARC D'HOKER